โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ คนดีศรีแผ่นดิน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เด็กไทยหัวใจสร้างสรรค์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ สุนทรียศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เล่ม ๒
(ฉบับปรับปรุง)

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชุดเอกสารสื่อ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ลิขสิทธิ์ของ สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒๒,๐๐๐ ชุด
จัดพิมพ์โดย องค์การค้าของ สกสค.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ	
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการหน่วยที่ ๔ คนดีศรีแผ่นดิน	**๑**
หน่วยย่อยที่ ๑ ต้นกล้าคนดี	๓
หน่วยย่อยที่ ๒ สังคมน่าอยู่	๑๙
หน่วยย่อยที่ ๓ วิถีประชาธิปไตย	๔๑
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการหน่วยที่ ๖ เด็กไทยหัวใจสร้างสรรค์	**๖๗**
หน่วยย่อยที่ ๑ ท่องไปในโลกกว้าง	๖๙
หน่วยย่อยที่ ๒ สู่เส้นทางเศรษฐี	๘๙
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการหน่วยที่ ๘ สุนทรียศิลป์	**๑๒๕**
หน่วยย่อยที่ ๑ กำเนิดงานศิลป์	๑๒๗
หน่วยย่อยที่ ๒ จินตนาการหรรษา	๑๔๗
หน่วยย่อยที่ ๓ ลีลาศิลป์ไทย	๑๗๕
หน่วยย่อยที่ ๔ ภูมิใจในงานศิลป์	๑๙๙

ชุดการเรียนรู้หน่วยบูรณาการ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยที่ ๘ : สุนทรียศิลป์

หน่วยย่อยที่ ๑
กำเนิดงานศิลป์

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๑ กำเนิดงานศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใดมีรูปทรงกลมมากที่สุด

ก. ลูกไก่ โอ่ง ปิงปอง

ข. ทีวี พัดลม โอ่ง

ค. พัดลม ถ้วย หลอดไฟ

๒. ใครใช้อุปกรณ์วาดภาพได้เหมาะสมที่สุด

ก. อำนาจ ใช้พู่กันระบายสีน้ำรูปวงกลม

ข. วาสนา เขียนเส้นขดก้นหอยด้วยปากกาเมจิก

ค. พูนลาภ ใช้นิ้วชี้จุ่มน้ำวาดภาพทิวทัศน์

๓. เส้นที่บอกลักษณะความสูงของภาพตึกคือข้อใด

ก. เส้นตรงแนวตั้ง

ข. เส้นโค้งกว้าง

ค. เส้นตรงแนวนอน

๔. รูปร่างข้อใดที่ต้องใช้สี แสง-เงา ประกอบจึงจะเห็นเป็นรูปทรง

ก.

ข.

. ค.

๕. ข้อใดเป็นคุณลักษณะของเสียง

ก. ทุ้ม - แหลม , ดัง- เบา

ข. ใหญ่ – เล็ก , หนัก – เบา

ค. สั้น – ยาว , บาง –หนา

๖. เสียงแก้วตกแตกมีลักษณะเสียงอย่างไร

ก. เสียงทุ้ม

ข. เสียงดัง

ค. เสียงแหลม

๗. ข้อใดไม่มีเสียงดนตรี

ก. โทรทัศน์

ข. วิทยุ

ค. เตารีด

๘. การทำท่ากวักมือเข้าหาตัว มีความหมายข้อใด

ก. ไล่คนออกไป

ข. เรียกคนมาหา

ค. บอกลาจาก

๙. จากภาพควรใช้ประกอบกับเนื้อเพลงท่อนใด

ก. มาเพื่อนไทย

ข. มาร่วมน้ำใจสมานฉันท์

ค. คงไปตายดาบหน้า

๑๐. “ต้องหลีกทางไป” ควรทำท่าอย่างไร

ก. จีบคว่ำลงด้านข้าง

ข. ฝ่ามือแตะที่หน้าผาก

ค. ผายมือไปข้างหน้า

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง งานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งของในสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปทรงเรขาคณิตจำนวน ๕ ภาพ

ชื่อ .....ชั้น ..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

★★★ ป ๘.๑/ผ ๒-๐๔

ใบงานที่ ๐๔
เรื่อง ชีวิตของฉัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพลายเส้นเพื่อแสดงวิถีชีวิตในหัวข้อ "ชีวิตของฉัน"

ชื่อ ..... ชั้น..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง กำเนิดเสียงดนตรี

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนดูภาพต่อไปนี้ แล้วบอกว่ามีเสียงร้องอย่างไร (๑๐ คะแนน)

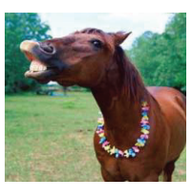

.....

๑.....

.....

๒.....

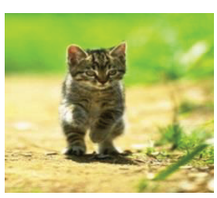

.....

๓.....

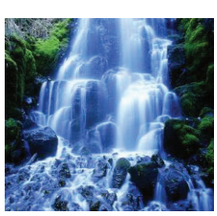

.....

๔.....

.....

๕.....

.....

๖.....

.....

๗.....

.....

๘.....

.....

๙.....

.....

๑๐.....

.....

๑๑.....

.....

๑๒.....

ชื่อ ..... ชั้น..... เลขที่ .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๒
เรื่อง ลักษณะและคุณสมบัติของเสียง

<u>คำชี้แจง</u>

ให้นักเรียนวาดภาพเครื่องดนตรีที่ได้ฟังในชีวิตประจำวันมา ๑ ชนิด พร้อมระบายสีให้สวยงาม

ชื่อ ..... ชั้น..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๓
เรื่อง รูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรี

คำชี้แจง

ให้นักเรียนวาดภาพเครื่องดนตรีไทยและดนตรีสากล ที่มีลักษณะคล้ายกันมาอย่างละ ๑ ชนิด แล้วเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้องพร้อมระบายสีให้สวยงาม

ชื่อเครื่องดนตรีไทย	ชื่อเครื่องดนตรีสากล
๑. เครื่องดนตรีชนิดนี้ คือ ..... ๒. มีลักษณะคล้าย ..... ๓. นักเรียนชอบเสียงที่ได้ยินหรือไม่ ..... เพราะ	๑. เครื่องดนตรีชนิดนี้ คือ ..... ๒. มีลักษณะคล้าย..... ๓. นักเรียนชอบเสียงที่ได้ยินหรือไม่..... เพราะ ....

ชื่อ ..... ชั้น..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ ๑
เรื่อง กำเนิดเสียงดนตรี

การกำเนิดของเสียง

เสียงต่าง ๆ ที่เราได้ยินมาจากแหล่งกำเนิดที่แตกต่างกัน จึงมีลักษณะที่แตกต่างกัน แหล่งกำเนิดเสียงมาจากแหล่งกำเนิด ๒ ทางได้แก่

๑. เสียงจากธรรมชาติ เป็นเสียงที่มาจากแหล่งธรรมชาติต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เช่น เสียงนกร้อง เสียงสุนัขเห่า เสียงน้ำตก เสียงฟ้าร้อง เสียงฝนตก เป็นต้น

๒. เสียงจากสิ่งประดิษฐ์และการกระทำของมนุษย์ นอกจากเสียงธรรมชาติแล้ว ยังมีเสียงอื่นที่เป็นแหล่งกำเนิดเสียงอีกคือ เสียงจากสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ และเสียงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

๒.๑ เสียงจากสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นมาบางสิ่ง สามารถเปล่งเสียงออกมาได้ เช่นรถยนต์ นกหวีด โทรศัพท์ เป็นต้น

๒.๒ เสียงจากการกระทำของมนุษย์ การกระทำบางอย่างของมนุษย์ก็ทำให้เกิดเสียงด้วยเหมือนกัน เช่น การดีด การสี การตี การเป่า ซึ่งการกระทำเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดเสียงดนตรีอีกด้วย

สีสันของเสียง

สีสันของเสียง หมายถึง คุณลักษณะของเสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างกันด้วยกัน เสียงนกมีความไพเราะมีความรู้สึกเพลิดเพลิน เสียงฟ้าร้องเสียงดังมาก มีความรู้สึกตกใจ หวาดกลัว มนุษย์ได้นำความรู้เรื่องสีสันของเสียงมาใช้เล่นดนตรีแต่ละชนิดมาบรรเลงผสมผสานกัน จนเกิดเป็นเสียงที่ไพเราะ และกลมกลืนกัน

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ ๒
เรื่อง กำเนิดเสียงดนตรี
คุณสมบัติของเสียงดนตรี

เสียงดนตรีเกิดจากการบรรเลงเครื่องดนตรี การขับร้องของคนเรา หรือการดีด สี ตี เป่า สิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วทำให้เกิดเสียงสูง – ต่ำ อย่างเป็นระบบ เป็นจังหวะทำนองต่อเนื่องกัน

๑. เสียงดังหรือเบา เสียงดนตรีจะมีลักษณะดังหรือเบา ขึ้นอยู่กับการบรรเลงและลักษณะของเครื่องดนตรีชนิดนั้น

๒. เสียงสั้นหรือยาว

เสียงสั้น คือ เสียงที่เกิดขึ้นในระยะเวลาไม่นาน

เสียงยาว คือ เสียงที่เกิดขึ้นในระยะเวลานาน ๆ

เสียงดนตรีจะมีความสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับวิธีการบรรเลงและลักษณะของเสียงดนตรี รวมถึงองค์ประกอบของเพลง

๓. เสียงสูงหรือต่ำ

เสียงสูง คือ เสียงที่มีความถี่ในการสั่นมาก

เสียงต่ำ คือ เสียงที่มีความถี่ในการสั่นน้อย

เสียงดนตรีจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับทำนองดนตรี วิธีการบรรเลง และลักษณะของเสียงดนตรี

ใบความรู้สำหรับครู และนักเรียนที่ ๓
เรื่อง กำเนิดเสียงดนตรี
เครื่องดนตรีไทย

เครื่องดนตรีไทย เป็นเครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์ขึ้นตามศิลปวัฒนธรรมดนตรีของไทยที่มีรูปแบบเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนไทย โดยนิยมแบ่งตามอากัปกิริยา ของการบรรเลง เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องดนตรีแต่ละชนิด มักถูกออกแบบสร้างสรรค์ให้มีรูปร่าง ลักษณะแตกต่างกันตามจุดประสงค์การใช้งาน ทำให้เครื่องดนตรีแต่ละชนิดมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีเสียงแตกต่างกันไป

๑. รูปร่าง ลักษณะเครื่องดนตรีไทย

เครื่องดนตรีไทย แต่ละชนิดมีรูปร่าง ลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะการใช้งาน ประเภทของเครื่องดนตรีไทยแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภท ดังนี้

ประเภทเครื่องดีด เป็นเครื่องสายที่มีกะโหลก เสียง และใช้นิ้วมือ หรือไม้ดีดสายให้สั่นสะเทือนจนเกิดเป็นเสียงเช่น พิณ กระจับปี่ จะเข้ ซึง เป็นต้น

กระจับปี่หรือพิณ

จะเข้

ประเภทเครื่องสี เป็นเครื่องสายที่ทำให้เกิดเสียงด้วยการใช้คันชักสีเข้ากับสายมี ๓ สายกะโหลกซอทำด้วยกะลามะพร้าว ที่มีปุ่มนูนเป็นรูป ๓ เส้า มีคันชักอิสระทำด้วยไม้เนื้อแข็งและเหนียว ในดนตรีไทยเรียกว่า ซอ ซึ่งมีอยู่ ๓ ชนิด คือ ซอสามสาย ซออู้ และซอด้วง

ซอด้วง (มีเสียงแหลมสูง) ซอสามสาย (มีเสียงที่ไพเราะ นุ่มนวล) ซออู้ (มีเสียงทุ้ม นุ่มนวล กังวาน)

ประเภทเครื่องตี เป็นเครื่องดนตรีที่ทำให้เกิดเสียงดนตรีด้วยการใช้ของสองสิ่งกระทบกันด้วยการตี นับว่าเป็นเครื่องดนตรีประเภทเก่าแก่ที่สุดที่มนุษย์รู้จักใช้ ได้มีวิวัฒนาการจากอุปกรณ์ง่ายๆ ให้มีความหลากหลายออกไป ทั้งรูปแบบและวัสดุที่ใช้สำหรับเครื่องดนตรีไทยที่เป็นประเภทเครื่องตี คือ ฆ้องมโหรี กลองทัด และฉิ่ง,ฉาบ

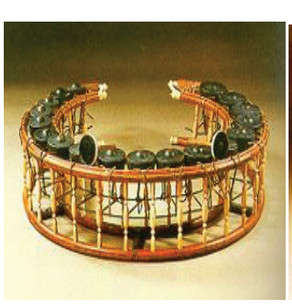
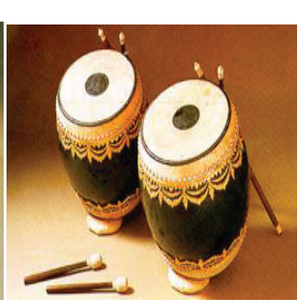

ฆ้องมโหรี กลองทัด ฉิ่ง

ประเภทเครื่องเป่า เป็นเครื่องดนตรีที่ทำให้เกิดเสียงจากลมเป่า อุปกรณ์ดั่งเดิมได้จากพืช ได้แก่ หลอดไม้ต่าง ๆ และจากสัตว์ ได้แก่ เขาสัตว์ต่างๆ ต่อมาได้มีวิวัฒนาการด้วยการเจาะรูและทำลิ้น เพื่อให้เกิดระดับเสียงได้มาก เครื่องดนตรีเหล่านี้ ได้แก่ ขลุ่ย และแคน ชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

ขลุ่ยเพียงออ ปี่นอก

เครื่องดนตรีสากล

๑. เครื่องสาย

เครื่องดนตรีประเภทนี้ ทำให้เกิดเสียงโดยการทำให้สายสั่นสะเทือนสายที่ใช้เป็นสายโลหะหรือสายเอ็น เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย แบ่งตามวิธีการเล่นเป็น ๒ จำพวก คือ

๑.๑ เครื่องดีด ได้แก่ กีตาร์ แบนโจ ฮาร์ป

๑.๒ เครื่องสี ได้แก่ ไวโอลิน วิโอลา

๒. เครื่องเป่าลมไม้

เครื่องดนตรีประเภทนี้แบ่งตามวิธีทำให้เกิดเสียงเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ จำพวกเป่าลมผ่านช่องลม ได้แก่ เรคอร์เดอร์ ปิคโคโล ฟลูต

๒.๒ จำพวกเป่าลมผ่านลิ้น ได้แก่ คลาริเน็ต แซกโซโฟน

๓. เครื่องเป่าโลหะ

เครื่องดนตรีประเภทนี้ ทำให้เกิดเสียงโดยการเป่าลมให้ผ่านริมฝีปากไปปะทะกับช่องที่เป่า ได้แก่ ทรัมเป็ต ทรอมโบน เป็นต้น

๔. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี

เครื่องดนตรีประเภทตี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

๔.๑ เครื่องตีที่ทำทำนอง ได้แก่ ไซโลไฟน เบลไลรา ระฆังราว

๔.๒ เครื่องตีที่ทำจังหวะ ได้แก่ ทิมปานี กลองใหญ่ กลองแตร็ก ทอมบา กลองชุด

★★★ ป ๘.๑/ฝ ๔-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง ประโยชน์และคุณค่าของการละเล่นพื้นบ้าน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ข้อความที่มีประโยชน์ และคุณค่าของการละเล่นพื้นบ้านจากคำที่กำหนดให้

ชื่อ ..... ชั้น..... เลขที่ .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๑ กำเนิดงานศิลป์

แผนการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การละเล่นเด็กไทย

การละเล่นของเด็กไทยนั้นมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ก่อนประวัติศาสตร์แล้ว กล่าวคือ เมื่อมนุษย์รู้จักเอาดินมาปั้นเป็นภาชนะ สิ่งของเครื่องใช้ในครั้งแรกแล้วจึงพัฒนามาเป็นลำดับ เด็ก ๆ เห็นก็เลียนแบบนำดินมาปั้นเล่น ต่อมาได้พัฒนาเป็นการละเล่นดังนี้

รีรีข้าวสาร

ให้ผู้เล่นสองคน ใช้สองมือจับกัน แล้วยกโค้งขึ้นเสมือนซุ้มประตู ผู้เล่นที่เหลือเอามือจับเอวเดินเป็นแถวลอดประตูนั้นไป พร้อมกับร้องว่า "รีรีข้าวสาร สองทะนาข้าวเปลือก เลือกท้องใบลาน เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน คดข้าวใส่จาน พาลเอาคนข้างหลังไว้" เมื่อถึงคำสุดท้าย ซุ้มประตูก็จะลดมือลงกักตัวผู้เล่นที่เดินผ่านมา ผู้เล่นที่ถูกกักตัวจะถูกคัดออก หรืออาจจะถูกลงโทษด้วยการให้รำหรือทำท่าทางอะไรก็ได้

แผนภูมิเพลง การละเล่นเด็กไทย

บทร้องรีรีข้าวสาร

รีรีข้าวสาร	สองทะนานข้าวเปลือก	เลือกท้องใบลาน
เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน	คดข้าวใส่จาน	พาลเอาคนข้างหลังไว้

<u>บทร้องจ้ำจี้</u>

จ้ำจี้มะเขือเปราะ	กระเทาะหน้าแว่น	พายเรือออกแอ่น
กระแท่นต้นกุ่ม	สาวสาวหนุ่มหนุ่ม	อาบน้ำท่าไหน
อาบน้ำท่าวัด	เอาแป้งที่ไหนผัด	เอากระจกที่ไหนส่อง
เยี่ยม ๆ มอง ๆ	นกขุนทองร้องกรู๊	

บทร้องเพลงงูกินหาง

(พ่องู) แม่งูเอ๋ย (แม่งู) เอ๋ย
(พ่องู) กินน้ำบ่อไหน (แม่งู) กินน้ำบ่อโศก (ลูกงู) โยกไปก็โยกมา
(พ่องู) แม่งูเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน (แม่งู) กินน้ำบ่อทราย (ลูกงู) ย้ายไปก็ย้ายมา
(พ่องู) แม่งูเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน (แม่งู) กินน้ำบ่อหิน (ลูกงู) บินไปก็บินมา
(พ่องู) กินหัวกินหางกินกลางตลอดตัว

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยบูรณาการที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๑ กำเนิดงานศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใดมีรูปทรงกลมมากที่สุด

ก. ลูกไก่ โอ่ง ปิงปอง

ข. ทีวี พัดลม โอ่ง

ค. พัดลม ถ้วย หลอดไฟ

๒. ใครใช้อุปกรณ์วาดภาพได้เหมาะสมที่สุด

ก. อำนาจ ใช้พู่กันระบายสีน้ำรูปวงกลม

ข. วาสนา เขียนเส้นขดก้นหอยด้วยปากกาเมจิก

ค. พูนลาภ ใช้นิ้วชี้จุ่มน้ำวาดภาพทิวทัศน์

๓. เส้นที่บอกลักษณะความสูงของภาพตึกคือข้อใด

ก. เส้นตรงแนวตั้ง

ข. เส้นโค้งกว้าง

ค. เส้นตรงแนวนอน

๔. รูปร่างข้อใดที่ต้องใช้สี แสง-เงา ประกอบจึงจะเห็นเป็นรูปทรง

ก.

ข.

. ค.

๕. ข้อใดเป็นคุณลักษณะของเสียง

ก. ทุ้ม - แหลม , ดัง- เบา

ข. ใหญ่ – เล็ก , หนัก – เบา

ค. สั้น – ยาว, บาง –หนา

๖. เสียงแก้วตกแตกมีลักษณะเสียงอย่างไร

ก. เสียงทุ้ม

ข. เสียงดัง

ค. เสียงแหลม

๗. ข้อใดไม่มีเสียงดนตรี

ก. โทรทัศน์

ข. วิทยุ

ค. เตารีด

๘. การทำท่ากวักมือเข้าหาตัว มีความหมายข้อใด

ก. ไล่คนออกไป

ข. เรียกคนมาหา

ค. บอกลาจาก

๙. จากภาพควรใช้ประกอบกับเนื้อเพลงท่อนใด

ก. มาเพื่อนไทย

ข. มาร่วมน้ำใจสมานฉันท์

ค. คงไปตายดาบหน้า

๑๐. “ต้องหลีกทางไป” ควรทำท่าอย่างไร

ก. จีบคว่ำลงด้านข้าง

ข. ฝ่ามือแตะที่หน้าผาก

ค. ผายมือไปข้างหน้า

หน่วยย่อยที่ ๒

จินตนาการหรรษา

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๒ จินตนาการหรรษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑.ข้อใดมีรูปทรงคล้ายกัน

ก. ตู้เย็น ทีวี ฟุตบอล

ข. กล่อง โต๊ะ พัดลม

ค. โอ่ง ฟุตบอล แจกัน

๒. ถ้าจะปั้นรูปเก้าอี้ นักเรียนจะเริ่มจากข้อใดจะง่ายที่สุด

ก. ทำดินให้เป็นแผ่นเรียบ

ข. ทำดินให้เป็นเส้น

ค. ทำดินให้เป็นชิ้นส่วนของเก้าอี้

๓.ภาพในข้อใด เป็นภาพจินตนาการ มากที่สุด

ก. 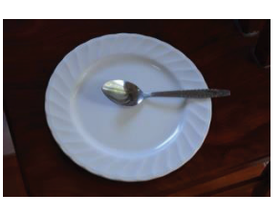

ข. 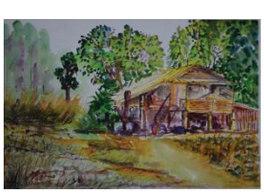

ค.

๔.ข้อใดเป็นงานศิลปหัตถกรรม

ก.

ข.

ค.

๕. เนื้อร้องหมายถึงข้อใด

ก. ตัวโน้ต

ข. คำร้อง

ค. วรรคตอน

๖. การยิ้มขณะร้องเพลงแสดงถึงอะไร

ก. เนื้อเพลง

ข. ทำนองเพลง

ค. อารมณ์ของเพลง

๗. การจีบที่หน้าอก มีความหมายอย่างไร

ก. ข้าพเจ้า

ข. ท่าน

ค. เสียใจ

๘. จากภาพเป็นนาฏยศัพท์ตามข้อใด

ก. กระทุ้งเท้า

ข. กระดกเท้า

ค. ประเท้า

๙. จากภาพเป็นภาษานาฏศิลป์ตามข้อใด

ก. ผู้เป็นใหญ่

ข. ท่าน

ค. รัก

๑๐. การตั้งวงล่าง มือที่ตั้งวงควรอยู่ในระดับใด

ก. ศรีษะ

ข. ไหล่

ค. สะดือ

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง วาดภาพตามจินตนาการ

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนวาดภาพตามจินตนาการที่แสดงให้เห็นความใกล้ - ไกล ของสิ่งต่าง ๆ

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง สัตว์เลี้ยงของฉัน

<u>คำสั่ง</u> ๑. ให้นักเรียนปั้นดินน้ำมันเป็นรูปสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนชอบให้สวยงาม และให้ปฏิบัติตามขั้นตอนการปั้นที่ถูกต้อง

๒. นำเสนอผลงาน

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ท่องบทกลอนร้องเพลง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านคำกลอนพร้อมทั้งร้องเพลงให้ถูกต้อง

เพลงมิตรดี

มิตรดีเป็นที่พึ่งพา ได้ทุกคราเดือดร้อนเศร้าใจ
หาทางขจัดปัดภัย ไม่ลี้หนีไกล เมื่อยามอับจน
มิตรเลว ดีแต่สอพลอ ยกยอเพื่อหวังประโยชน์ตน
หากมีภัยที่ต้องประจญ พวกนี้ทุกคนเลี่ยงหนีหลบไกล

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๒
เรื่อง ร้องรำทำเพลง

คำชี้แจง ฝึกอ่าน ฝึกร้องเพลงต่อไปนี้ให้คล่อง และถูกต้อง

เพลงชาติไทย

เนื้อร้อง พ.อ.หลวงสารานุประพันธ์ ทำนอง พระเจนดุริยางค์

ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย เป็นประชารัฐ ไผทของไทยทุกส่วน
อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล ด้วยไทยล้วนหมาย รักสามัคคี
ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี เฉลิงประเทศ ชาติไทยทวี มีชัย ชโย

เพลงสรรเสริญพระบารมี

เนื้อร้อง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทำนอง ประโยตร์ชูรอฟสกี้

ข้า ฯ วรพุทธเจ้าเอามโนและศิระกราน นบพระภูมิบาล บุญดิเรก
เอกบรมจักริน พระสยามมินทร์ พระยศยิ่งยงเย็นศิระเพราะพระบริบาล
ผลพระคุณ ธ รักษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์ ขอบันดาล ธ ประสงค์ใด
จงสฤษดิ์ดัง หวังวรหฤทัย ดุจถวายชัย ชโย ฯ

ใบงานที่ ๐๓
เรื่อง ร้องรำทำเพลง

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปเนื้อหาสาระของเพลง

๑. ชื่อเพลง.....

๒. เพลงนี้มีความหมายอย่างไร .....

.....

๓. เพลงนี้มีคุณค่า ประโยชน์อย่างไร.....

.....

๔. เพลงนี้ให้ความรู้สึกอย่างไร.....

.....

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

แผนภูมิที่ ๑ บทกลอนนี่ของฉัน
เรื่อง ร้องรำทำเพลง

แผนภูมิบทกลอนนี่ของฉัน

นี่ของของเธอ	นี่ของของฉัน
+ +	+ +
มันสับเปลี่ยนกัน	ฉันคืนให้เธอ
+ +	+ +
นี่ของของเธอ	ที่ทำตกไว้
+ +	+ +
ฉันนี้เก็บได้	นำมาให้เธอ
+ +	+ +

แผนภูมิที่ ๒ เพลงและจังหวะในการร้องเพลง
เรื่อง ร้องรำทำเพลง

เพลงแมงมุมลาย

แมงมุมลายตัวนั้น ฉันเห็นมันซมซานเหลือทน วันหนึ่งมันถูกฝน ไหลหล่นจากบนหลังคา
พระอาทิตย์ส่องแสง น้ำแห้งเหือดไปลับตา มันรีบไต่ขึ้นฝา หันหลังมาทำตาลุกวาว

เพลงช้าง

เนื้อร้อง คุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง **ทำนอง** พม่าเขว

ช้าง ช้าง ช้าง หนูรู้จักช้างหรือเปล่า
ช้างมันตัวโตไม่เบา จมูกมันยาวเรียกว่า งวง
สองเขี้ยวข้างงวงเรียกว่า งา มีหูมีตาหางยาว

★★★ ป ๘.๒/ผ ๔-

ใบงานที่ ๐๓

เรื่อง ความหมายและระดับเสียงดนตรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสัญลักษณ์แทนเสียงตัวโน้ตดนตรีไทยและดนตรีสากล

จากระดับเสียงต่ำไประดับเสียงสูง จากระดับเสียงสูงไประดับเสียงต่ำ

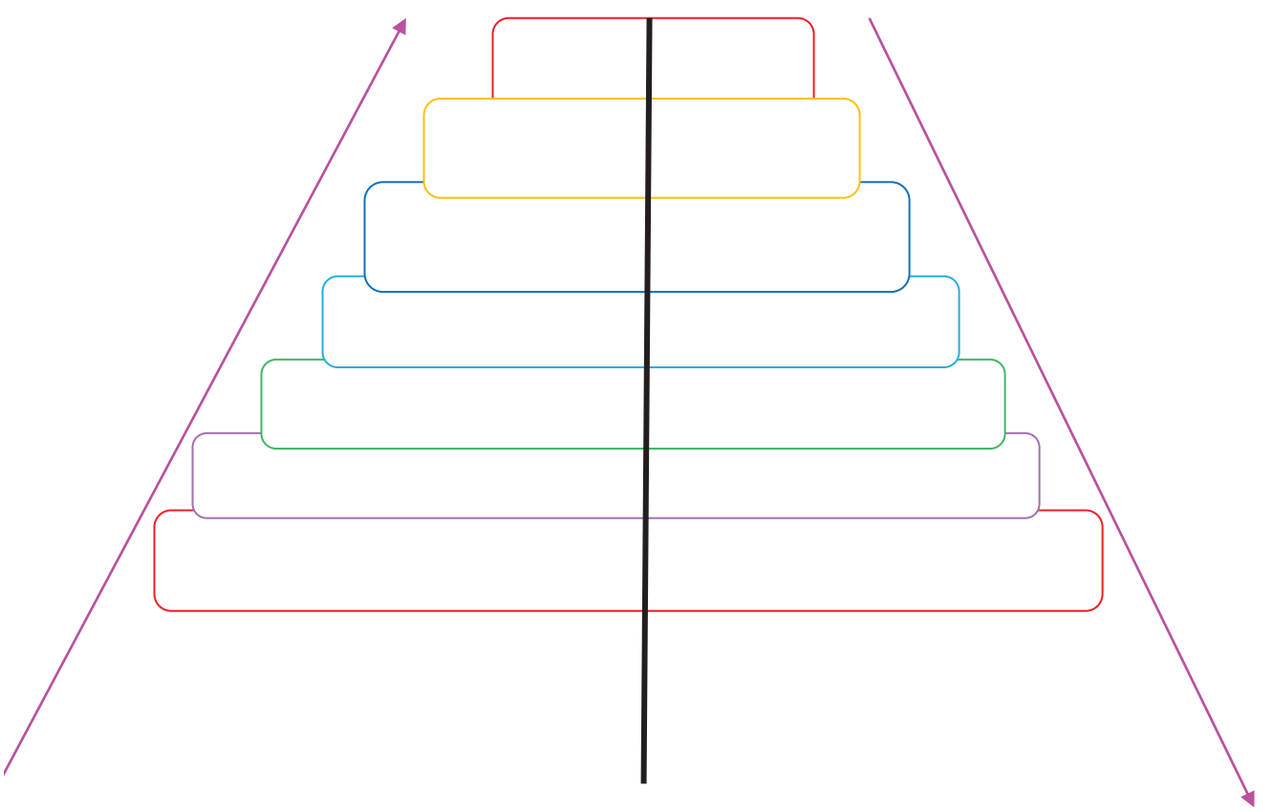

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๔

เรื่อง สัญลักษณ์แทนเสียงดนตรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ดนตรีไทย และดนตรีสากล

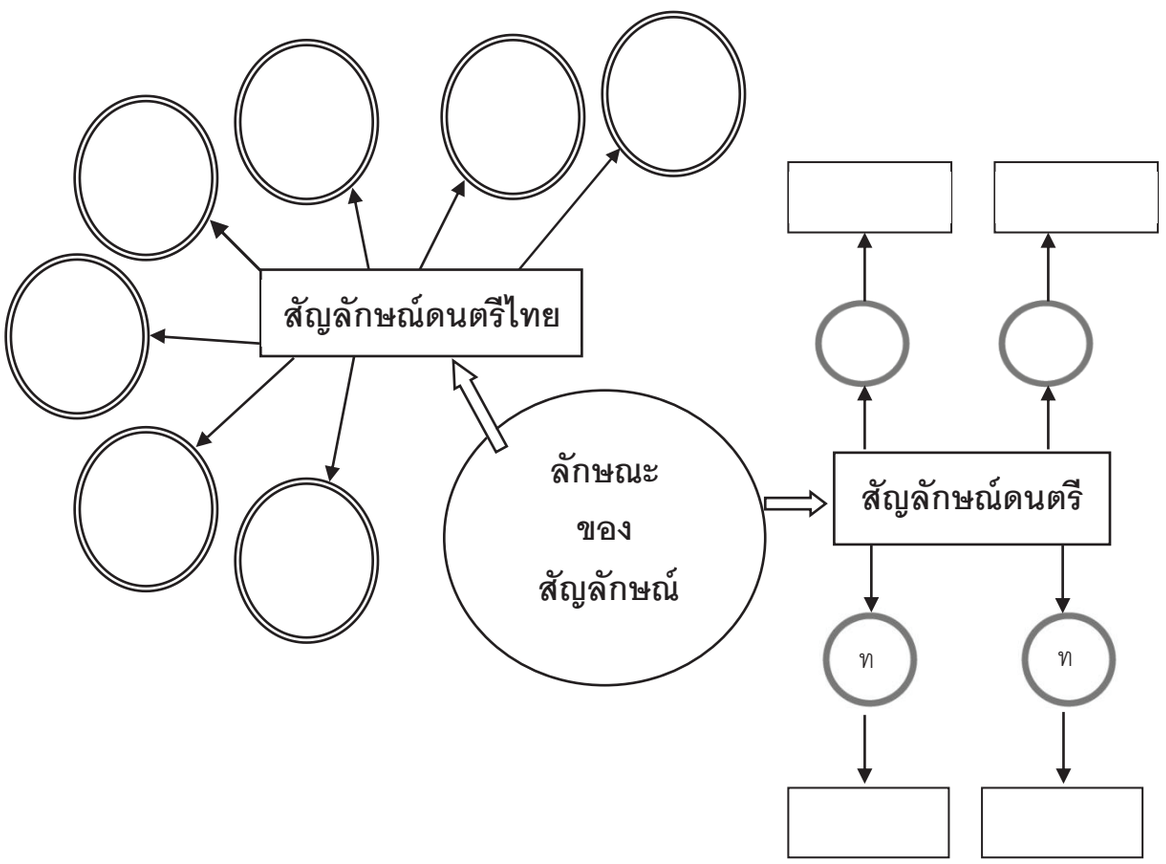

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ ๑
เรื่อง เสียงดนตรี

แผนภาพขั้นบันไดระดับเสียงดนตรี

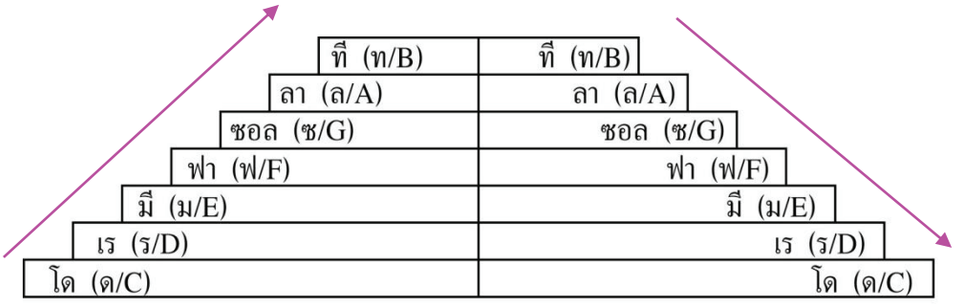

จากระดับเสียงต่ำไประดับเสียงสูง จากระดับเสียงสูงไประดับเสียงต่ำ

สัญลักษณ์แทนระดับเสียงดนตรีไทย ได้แก่ ด ร ม ฟ ซ ล ท
สัญลักษณ์แทนระดับเสียงดนตรีไทย ได้แก่ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที
สัญลักษณ์แทนระดับเสียงดนตรีสากล ได้แก่ C D E F G A B

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ ๒

เรื่อง ตัวโน้ตดนตรีไทย และดนตรีสากล

แผนภูมิตัวโน้ตดนตรีไทย และดนตรีสากล

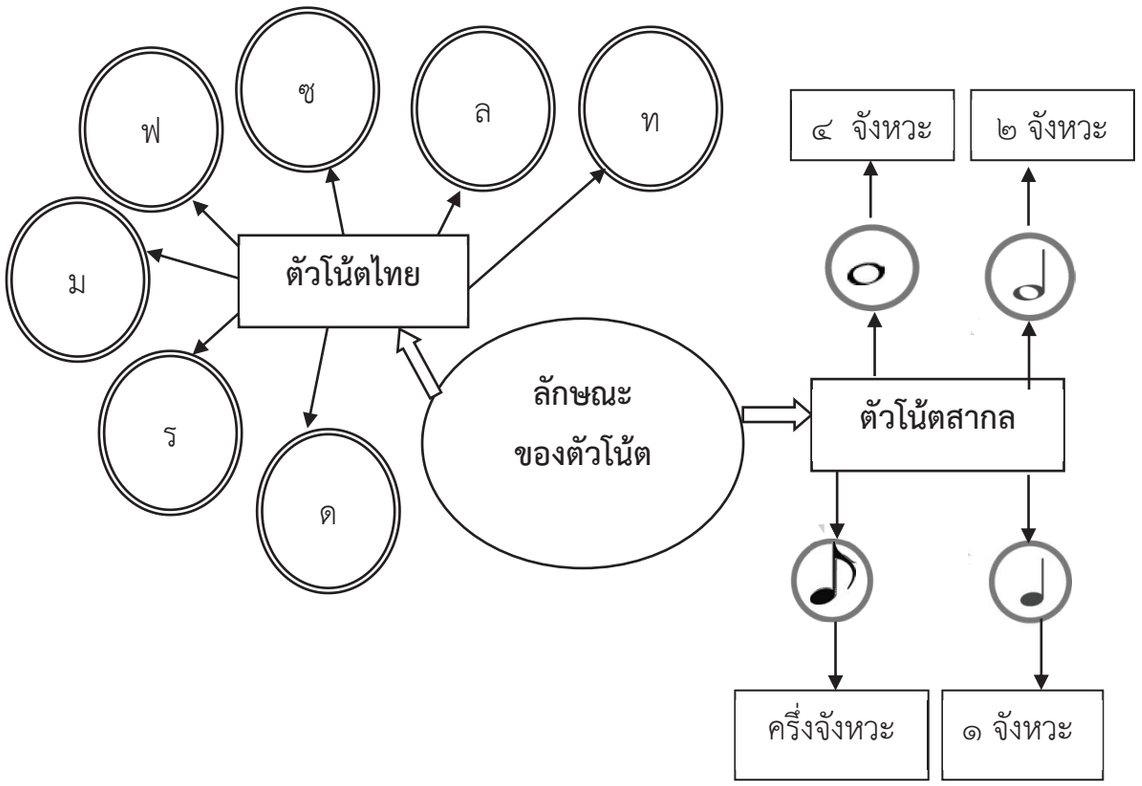

ใบความรู้สำหรับนักเรียนที่ ๑
การแสดงนาฏยศัพท์ในนาฏศิลป์

การแสดงท่าของนาฏศิลป์ไทยใช้นาฏยศัพท์และภาษาท่าในการสื่อความหมายแสดงอารมณ์ความรู้สึก

นาฏยศัพท์ คือ ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำ เป็นคำที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย ที่สามารถสื่อความหมายกันได้ เช่น ตั้งวง จีบ กระทุ้ง กระดก สะบัดมือ

ตั้งวง เป็นลักษณะของลำแขนที่ทอดโค้ง นิ้วทั้งสี่ชิดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือเล็กน้อย หักข้อมือเข้าหาลำแขน วงแบ่งออกเป็น

๑. วงบน

ตัวนาง - ปลายนิ้วสูงระดับหางคิ้ว
ตัวพระ - ปลายนิ้วสูงระดับแง่ศีรษะ

๒. วงกลาง

ตัวนาง - ปลายนิ้วระดับไหล่
ตัวพระ – ปลายนิ้วระดับไหล่

๓. วงล่าง

ตัวนาง - ตั้งมือระดับหัวเข็มขัด
ตัวพระ - ตั้งมือระดับหัวเข็มขัด

จีบ เป็นลักษณะของการใช้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อสุดท้ายของปลายนิ้วชี้ นิ้วที่เหลือกรีดออกคล้ายรูปพัด หักข้อมือเข้าหาท้องแขน จีบแบ่งออกเป็นจีบคว่ำและจีบหงาย

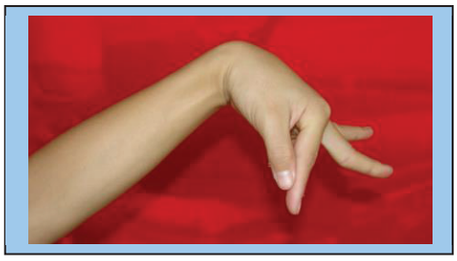

จีบคว่ำ

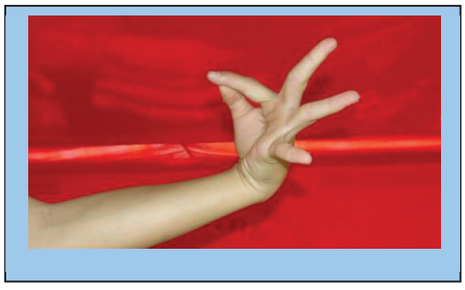

จีบหงาย

ใบความรู้สำหรับนักเรียนที่ ๒

การแสดงภาษาท่าทางนาฏศิลป์

การแสดงท่าของนาฏศิลป์ไทยใช้นาฏยศัพท์และภาษาท่าในการสื่อความหมายแสดงอารมณ์ความรู้สึก

นาฏยศัพท์ คือ ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำ เป็นคำที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย ที่สามารถสื่อความหมายกันได้ เช่น ตั้งวง จีบ กระทุ้ง กระดก สะบัดมือ

สะดุดเท้า

เป็นอาการของเท้าที่วางข้างใดข้างหนึ่งไว้ข้างหลัง เปิดส้นเท้าขึ้น เท้าหน้าวางราบลงกับพื้นเพื่อรับน้ำหนัก จากนั้นวางเท้าหลังให้ราบลง เท้าหน้าใช้จมูกเท้าแตะพื้นเตรียมสะดุดแล้วเลื่อนเท้าหน้าโดยเสือกจมูกเท้าไปข้างหน้า แล้ววางเท้าที่สะดุดราบลงกับพื้นให้เต็มฝ่าเท้า เท้าหลังเปิดส้นสูงขึ้น

กระทุ้ง

คือ การวางเท้าใดเท้าหนึ่งไว้ข้างหลังด้วยจมูกเท้าเปิดส้นเท้า การกระทุ้ง คือ การกระแทกจมูกเท้ากับพื้นเบา ๆ แล้วยกขึ้น

กระดก

เป็นท่าสืบเนื่องมาจากการกระทุ้ง โดยยกเท้าขึ้นข้างหลังแล้วหนีบน่องดันเข่าไปข้างหลังมากๆ หักปลายเท้าลง

สะบัดมือ คือการสะบัดมือจากท่าจีบ โดยการหมุนข้อมือที่หงายให้คว่ำลงไปปล่อยจีบแล้วสะบัดมือตั้งขึ้นเป็นวง ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ

ท่าที่ ๑

ท่าที่ ๒

ท่าที่ ๓

ใบความรู้สำหรับนักเรียนที่ ๓
การแสดงภาษาท่าทางของนาฏศิลป์

ฉัน

จีบมือซ้ายแบบจีบหงายไว้ระดับอก

เธอ

ยื่นมือออกไป พร้อมกับกระดกขึ้นและกระดกลงเบา ๆ

ท่าน

แบมือยกขึ้นระดับศีรษะ กดข้อมือ

ท่านที่เคารพ

ยกมือทั้งสองข้างขึ้นระดับศีรษะฝ่ามือให้ฝ่ามือโน้มลงท่าไหว้

รัก

วางมือทั้งสองไขว้ทับกันแนบอก

ชมเชย

หงายมือทั้งสองข้างชูขึ้น สูงกว่าระดับไหล่เล็กน้อย ให้มือข้างหนึ่งสูงกว่าอีกข้างเล็กน้อย

ดีใจ

มือซ้ายจีบนิ้วยกขึ้นใกล้ ๆ มุมปาก

เก้อเขิน

ถูฝ่ามือแล้วทิ้งแขนข้างหนึ่ง

ห้ามหรือปฏิเสธ

ตั้งวงล่างส่ายปลายนิ้วไปมา

ดม หอม

มือซ้ายจีบนิ้วยกขึ้นใกล้จมูกมือขวา

ร้องไห้

ฝ่ามือซ้ายแตะหน้าผากมือขวา
จีบหงายเหนือเอว

เจริญรุ่งเรือง

แบมือตั้งสูงระดับศีรษะทั้งสองมือ

บัตรภาพที่ ๑
บัตรภาพการแสดงนาฏศิลป์ไทย

บัตรภาพที่ ๒
นาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์ ชุดระบำกรับ

บัตรคำที่ ๑
บัตรคำนาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์ส่วนมือ

- จีบหงาย
- จีบคว่ำ

ตั้งวง

- ตั้งวงบน
- ตั้งวงกลาง
- ตั้งวงล่าง
- สะบัดมือ

นาฏยศัพท์ส่วนเท้า

- กระทุ้ง
- กระดกเท้า

ภาษาท่าทาง

- ท่านที่เคารพ
- ยิ้ม
- ฉัน
- เธอ
- ท่าน
- รัก
- ชมเชย
- เก้อเขิน
- ห้าม / ปฏิเสธ
- ดม / หอม
- ร้องไห้
- เจริญรุ่งเรือง

แบบประเมินตนเอง
การปฏิบัติท่านาฏยศัพท์

ชื่อ ..... เลขที่ ..... ชั้น .....

๑. ให้นักเรียนประเมินตนเองว่าสามารถปฏิบัติภาษาท่ารำนาฏศิลป์ต่อไปนี้ได้ระดับใด

รายการ	ผลการปฏิบัติการ			
	๔	๓	๒	๑
๑.๑ จีบหงาย				
๑.๒ จีบคว่ำ				
๑.๓ ตั้งวงบน				
๑.๔ ตั้งวงกลาง				
๑.๕ ตั้งวงล่าง				
๑.๖ กระทุ้ง / กระดกเท้า				

๒. นาฏยศัพท์คือ

.....

.....

๓. ท่านาฏยศัพท์ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้มีท่าอะไรบ้าง

.....

.....

๔. ข้อบกพร่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้คืออะไร

.....

.....

๕ นักเรียนมีวิธีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอย่างไร

.....

.....

๖. หลังจากปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วเกิดผลอย่างไร นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

การปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์

ชื่อ ..... เลขที่ ..... ชั้น .....

๑. ให้นักเรียนประเมินตนเองว่าสามารถปฏิบัติภาษาท่ารำนาฏศิลป์ต่อไปนี้ได้ระดับใด

รายการ	ผลการปฏิบัติการ			
	๔	๓	๒	๑
๑. รัก				
๒. ห้าม/ปฏิเสธ				
๓. ร้องไห้/โศกเศร้า				
๔. ตัวฉัน				
๕. หอม/ดม				
๖. ท่านที่เคารพ/ท่าน				
๗. ยิ้ม/ดีใจ				
๘. เจริญรุ่งเรือง				

๒. ภาษาท่ารำนาฏศิลป์ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้มีอะไรบ้าง

.....

.....

๓. ปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถปฏิบัติได้คืออะไร

.....

.....

.....

๔. นักเรียนมีวิธีการปรับปรุงแก้ไขและอุปสรรคอย่างไร

.....

.....

.....

๕ หลังจากแก้ปัญหาแล้วเกิดผลอย่างไร นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนภูมิเพลงที่ ๐๓
เพลงตาอินกะตานา

เนื้อร้อง ชาตรี
ทำนอง เอื้อ สุนทรสนาน

ตาอินกะตานา หาปลาเอามากินกัน
ได้ปลาทุกวัน รักกันก็ปันกันไป
ได้ปลามานมนาน หาปลามาบานตะไท
จนแม้ใครๆ รู้น้ำใจไมตรีปรีดา
แต่แล้ววันหนึ่ง เคราะห์มาถึงขมึงทึงมา
สองคนถึงครา แย่งหัวปลาหางปลากันเกรียว
ตาอินกะตานา โศกาอาวรณ์จริงเจียว
ตาอยู่มาเดี๋ยวเดียว คว้าพุงเพียว ๆ เอาไปกิน

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยบูรณาการการเรียนรู้ที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๒ จินตนาการหรรษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑.ข้อใดมีรูปทรงคล้ายกัน

ก. ตู้เย็น ทีวี ฟุตบอล

ข. กล่อง โต๊ะ ตู้เย็น

ค. โอ่ง ฟุตบอล แจกัน

๒. ถ้าจะปั้นรูปเก้าอี้ นักเรียนจะเริ่มจากข้อใดจะง่ายที่สุด

ก. ทำดินให้เป็นแผ่นเรียบ

ข. ทำดินให้เป็นส้น

ค. ทำดินให้เป็นชิ้นส่วนของเก้าอี้

๓.ภาพในข้อใด เป็นภาพจินตนาการ มากที่สุด

ก.

ข. 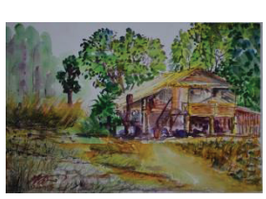

ค.

๔. ข้อใดเป็นงานศิลปหัตถกรรม

ก.

ข.

ค.

๕. เนื้อร้องหมายถึงข้อใด

ก. ตัวโน้ต

ข. คำร้อง

ค. วรรคตอน

๖. การยิ้มขณะร้องเพลงแสดงถึงอะไร

ก. เนื้อเพลง

ข. ทำนองเพลง

ค. อารมณ์ของเพลง

๗. การจีบที่หน้าอก มีความหมายอย่างไร

ก. ข้าพเจ้า

ข. ท่าน

ค. เสียใจ

๘. จากภาพเป็นนาฏยศัพท์ตามข้อใด

ก. กระทุ้งเท้า

ข. กระดกเท้า

ค. ประเท้า

๙. จากภาพเป็นภาษานาฏศิลป์ตามข้อใด

ก. ผู้เป็นใหญ่

ข. ท่าน

ค. รัก

๑๐. การตั้งวงล่าง มือที่ตั้งวงควรอยู่ในระดับใด

ก. ศีรษะ

ข. ไหล่

ค. สะดือ

หน่วยย่อยที่ ๓
ลีลาศิลป์ไทย

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๓ ลีลาศิลป์ไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ถ้าบ้านของนักเรียนปลูกไผ่ไว้จำนวนมาก นักเรียนจะสร้างงานศิลปะพื้นบ้านอะไร

ก. ปั้นตุ๊กตา

ข. ทำโมบายสานปลาตะเพียน

ค. ทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่

๒. ขั้นตอนแรกของการปั้นดินน้ำมันคือข้อใด

ก. ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปตามต้องการ

ข. นวดดินน้ำมันให้เข้ากัน

ค. ปั้นเป็นรูปสี่เหลี่ยม

๓. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่ทำให้เกิดงานศิลปะในท้องถิ่น

ก. เพื่อผลิตของใช้ในครัวเรือน

ข. เพื่อผลิตสิ่งของที่ใช้ในกิจกรรมทางศาสนา

ค. เพื่อผลิตสินค้า

๔. เราสามารถพบเห็นศิลปะท้องถิ่นข้อใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ก. เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

ข. ร่มบ่อสร้าง

ค. กระเป๋าย่านลิเภา

๕. 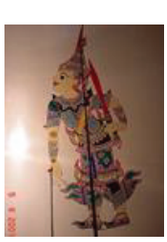 จากภาพเป็นเอกลักษณ์ของภาคใด

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคใต้

ค. ภาคอีสาน

๖. ข้อใดไม่สามารถนำมาใช้เป็นตัวกำหนดจังหวะได้

ก. ย่ำเท้า

ข. เคาะโต๊ะ

ค. วิ่งแข่ง

๗. มี ซอล โด เร จะใช้ตัวอักษรในข้อใดแทนโน้ต

ก. F A B C

ข. E G C D

ค. B A G F

๘. การทำท่าประกอบเพลงปลุกใจ ต้องทำอย่างไร

ก. กระฉับกระเฉง

ข. อ่อนช้อย

ค. เชื่องช้า

๙. ท่ารำสอดสร้อยมาลาแปลง ใช้กับเพลงรำวงข้อใด

ก. เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า

ข. เพลงงามแสงเดือน

ค. เพลงคืนเดือนหงาย

๑๐. รำวงมาตรฐาน มีต้นกำเนิดจากท้องถิ่นใด

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคใต้

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง ศิลปะพื้นบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันโยงภาพ กับชื่องานศิลปะพื้นบ้านประจำท้องถิ่นต่าง ๆ

ภาพ		ชื่องานศิลปะพื้นบ้านประจำท้องถิ่น
	○	○ ลายร่มบ่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเหนือ
	○	○ ลายแกะรูปหนังตะลุง ภาคใต้
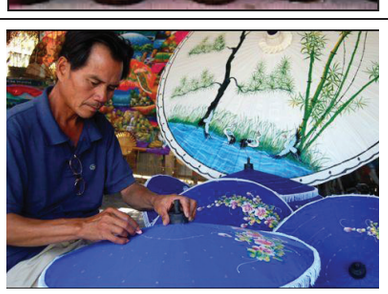	○	○ ลายผ้ามัดหมี่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
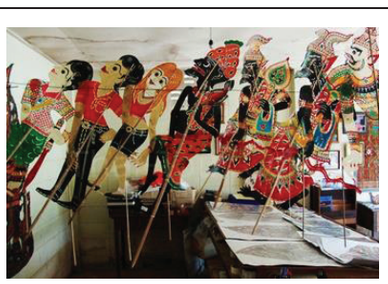	○	○ ลายโอ่งมังกร จังหวัดราชบุรี ภาคกลาง

★★★ ป ๘.๓/ฝ ๑-๐๒

ใบงาน ๐๒
เรื่อง งานศิลปะพื้นบ้านในท้องถิ่นของฉัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพงานศิลปะพื้นบ้านในท้องถิ่นที่นักเรียนประทับใจอย่างน้อย ๑ อย่างพร้อมอธิบายภาพ

ชื่อ ..... ชั้น .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง ศิลปะพื้นบ้านในท้องถิ่น

<u>คำชี้แจง</u>

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆละ ๓ คน

๒. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวาดภาพวัสดุในท้องถิ่นของนักเรียนที่นำมาสร้างงานศิลปะด้านทัศนศิลป์ จำนวนอย่างน้อย ๓ ชิ้น

๓. ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ชื่อกลุ่ม..... สมาชิกในกลุ่ม
๑. ชื่อ ..... ชั้น .....
๒. ชื่อ ..... ชั้น .....
๓. ชื่อ ..... ชั้น .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

★★★ ป ๘.๓/ผ ๒-๐๒

ใบงานที่ ๐๒
เรื่อง วิถีชีวิตในชุมชน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนวาดภาพวิถีชีวิตคนในชุมชนของนักเรียน ที่แสดงให้เห็นงานศิลปะในท้องถิ่น(คนทอผ้า, คนหิ้วตะกร้าที่สานด้วยไม้ไผ่, คนกำลังตักน้ำจากโอ่ง, ฯลฯ)

ชื่อ .....ชั้น ..... เลขที่ .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ ๑
เรื่อง ที่มาและวัสดุสร้างงานศิลปะท้องถิ่น

.....

ที่มาของงานศิลปะในท้องถิ่น

งานศิลปะท้องถิ่นเกิดจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ที่สร้างสรรค์งานในลักษณะต่าง ๆ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นเครื่องทำมาหากิน หรือเพื่อประกอบพิธีกรรมความเชื่อทางศาสนา จากวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งมีการพัฒนาฝีมือเรื่อยมาและมีลักษณะเฉพาะตัวของท้องถิ่นนั้น ๆ

วัสดุสร้างงานศิลปะในท้องถิ่น

วัสดุที่นำมาสร้างงานศิลปะในท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีวัสดุแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิประเทศ, ภูมิอากาศ, และปัจจัยด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาติรอบตัว เช่น ไม้ไผ่, ปอ, ย่านลิเภา, ดินเหนียว, ใบจาก, ฟาง, ใบตาล, กก ฯลฯ ซึ่งบางท้องถิ่นที่มีวัสดุที่เหมือนกัน แต่ก็อาจสร้างงานศิลปะท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน

ศึกษาเพิ่มเติม ศิลปะท้องถิ่นภาคเหนือ ทำมาจากวัสดุใด
ศิลปะท้องถิ่นภาคใต้ ทำมาจากวัสดุใด
ศิลปะท้องถิ่นภาคอีสาน ทำมาจากวัสดุใด
ศิลปะท้องถิ่นภาคกลาง ทำมาจากวัสดุใด
เพื่อจะได้เห็นภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง เพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำอักษร ก ข ค ง ใส่หน้าข้อความ

ก) ภาคเหนือ ข) ภาคกลาง ค) ภาคใต้ ง) ภาคอีสาน

..... ๑. เพลงโนราห์
..... ๒. หมอลำ
..... ๓. เพลงเรือ
..... ๔. เพลงอีแซว
..... ๕. เพลงซอ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
โรงเรียน.....

ใบงานที่ ๐๒
เรื่อง เพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกฟังเพลงพื้นบ้าน ๑ เพลง

๑. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงให้นักเรียนฟัง

๒. เลือกฟังเพลงจากรายการโทรทัศน์ วิทยุ หรือซีดีเพลง จากนั้นให้วิเคราะห์เพลง โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความ

๑. ชื่อเพลง .....

๒. เป็นเพลงพื้นบ้านของภาค

☐ ภาคเหนือ ☐ ภาคอีสาน ☐ ภาคกลาง ☐ ภาคใต้

๓. ทำนอง ☐ ช้า ☐ ปานกลาง ☐ เร็ว

๔. เนื้อร้องมีความหมายเกี่ยวกับเรื่องใด .....

๕. เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงได้แก่ .....

.....

.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

โรงเรียน.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียนที่ ๑
เรื่อง เพลงพื้นบ้าน

ความหมายของเพลงพื้นบ้าน คือบทเพลงที่เกิดจากคนในท้องถิ่นต่าง ๆ ใช้ภาษาเรียบง่ายไม่ซับซ้อนมุ่งความสนุกสนานรื่นเริง ใช้เล่นกันในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์ งานลอยกระทง เป็นต้น

ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน ส่วนใหญ่เป็นการเกี้ยวพาราสี หรือการซักถามโต้ตอบกัน ความเด่นของเพลงพื้นบ้านอยู่ที่ความไพเราะ คารมหรือถ้อยคำง่าย ๆ กินใจ ใช้ไหวพริบปฏิภาณในการร้องโต้ตอบกัน เพลงพื้นบ้านส่วนใหญ่จะมีเนื้อร้องและทำนองง่าย ๆ ร้องเล่นได้ไม่ยาก ฟังไม่นานก็สามารถร้องเล่นตามได้

ประเภทของเพลงพื้นบ้าน อาจแบ่งได้ตามภูมิภาคต่าง ๆ ดังนี้

๑. เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ เช่น เพลงค่าว ซึ่งเป็นบทขับร้องที่มีทำนองสูง แต่ไพเราะ เพลงซอ เป็นการขับร้องโต้ตอบเกี่ยวพาราสีกัน จ๊อยหรือการขับลำนำในโอกาสต่างๆ และทำฮ่ำหรือคำฮ่ำ ซึ่งเป็นการขับร้องหมู่

๒. เพลงพื้นบ้านในภาคอีสาน เช่นหมอลำ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็นลำกลอนคือการลำโดยทั่วไป ลำโจทก์ – แก้ เป็นการถาม –ตอบ โต้ตอบกันในเรื่องต่าง ๆ ลำหมู่ เป็นการลำเล่านิทาน เรื่องราว โดยมีผู้แสดงประกอบ ลำเต้ย ลำเพลิน เพลงโคราช เพลงเซิ้ง เช่น เซิ้งบั้งไฟ เซิ้งผีตาโขน เซิ้งนางแมว เป็นต้น

๓. เพลงพื้นบ้านในภาคกลาง ในภาคกลางมีเพลงพื้นบ้านเป็นจำนวนมาก ซึ่งมักใช้ร้องในโอกาสต่าง ๆ เช่น ร้องเพื่อความบันเทิง ได้แก่ เพลงเรือ เพลงอีแซว ลำตัด เพลงฉ่อย ร้องประกอบการทำงาน ได้แก่ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเต้นกำรำเคียว ฯลฯ

๔. เพลงพื้นบ้านในภาคใต้ เช่น เพลงเรือ ซึ่งเป็นเพลงทางน้ำเหมือนกับเพลงเรือของภาคกลาง แต่ทำนองที่ร้องและการแต่งเนื้อเพลงต่างกัน นอกจากนี้ยังมีเพลงบอก ซึ่งเป็นเพลงที่เล่นได้ทั้งร้องคนเดียวและร้องโต้ตอบ เพลงนา ใช้ร้องเล่นเกี้ยวพาราสีในงานเทศกาลต่าง ๆ มีลักษณะห้วน ๆ ตามภาษาท้องถิ่น ในบางเพลงอาจใช้ภาษามลายู เช่น เพลงโนราห์ ลิเกฮูลู เป็นต้น

ใบงานที่ ๐๓

เรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีในท้องถิ่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจเกี่ยวกับดนตรีในท้องถิ่นของนักเรียนว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่มีการนำดนตรีเข้ามามีส่วนร่วม แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เทศกาลที่ใช้ดนตรีในท้องถิ่น คือ

.....

๒. ดนตรีมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้อย่างไร

.....

๓. นักเรียนคิดว่า ถ้ากิจกรรมนี้ไม่มีดนตรีเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นอย่างไร

.....

๔. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมนี้

☐ สนุกสนาน ☐ เบื่อหน่าย ☐ เฉยๆ

๕. นักเรียนคิดว่า ดนตรีมีความสำคัญต่อคนในท้องถิ่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

☐ สำคัญ เพราะทำให้คนในท้องถิ่นมีความสนุกสนาน รักใคร่สามัคคีกัน

☐ ไม่สำคัญ เพราะจะทำให้คนในท้องถิ่นเบื่อหน่ายและล้าสมัย

๖. ประโยชน์ของดนตรีต่อคนในท้องถิ่นได้แก่อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ คนในท้องถิ่นจะเกิดความผ่อนคลาย

☐ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

☐ คนในท้องถิ่นจะเหนื่อยยากลำบากขึ้น

ใบความรู้ที่ ๑ สำหรับครู และนักเรียน
เรื่อง ดนตรีพื้นบ้าน

ดนตรีท้องถิ่นภาคกลาง

เครื่องดนตรี ได้แก่ จะเข้ ระนาดเอก ฆ้อง โหม่ง ฉิ่ง ฉาบ กลองยาว
ลักษณะเด่น ส่วนมากเป็นวงปี่พาทย์พื้นบ้าน วงปี่พาทย์นางหงส์ใช้บรรเลงในงานศพ วงกลองยาวใช้บรรเลงในงานมงคลต่างๆ เป็นต้น
การขับร้อง สนุกสนาน ร่าเริง เนื้อเพลงจะกล่าวถึงวิถีชีวิตของคนภาคกลางและการเกี้ยวพาราสี

ดนตรีท้องถิ่นภาคเหนือ

เครื่องดนตรี ได้แก่ ซึง พิณเปี๊ยะ สะล้อ ฆ้อง ฉิ่ง ฉาบ กลองมอง
ลักษณะเด่น แบ่งตามลักษณะการแสดง วงสะล้อซอใช้แสดงในงานทั่วไป วงกลองมองเชิงใช้ประกอบการฟ้อน

การขับร้อง เนื้อเพลงใช้ภาษาท้องถิ่น สำเนียงเสียงอ่อนหวาน เชื่องช้า และการเกี้ยวพาราสี

ดนตรีท้องถิ่นภาคอีสาน

เครื่องดนตรี ได้แก่ พิณ โปงลาง แคน กรับ เกราะ กลอง โปง
ลักษณะเด่น วงโปงลาง วงกันตรึม มี ๒ กลุ่ม คือกลุ่มอีสานเหนือจะนิยมดนตรี หมอลำ แคน พิณ กลุ่มอีสานใต้จะนิยมดนตรี กันตรึม
การขับร้อง เนื้อเพลงใช้ภาษาถิ่นอีสาน สนุกสนานร่าเริงแจ่มใส เนื้อเพลง จะกล่าวถึงวิถีชีวิต คำสอนของศาสนา และบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ดนตรีท้องถิ่นภาคใต้

เครื่องดนตรี ได้แก่ กลองชาตรี รำมะนา ปี่นอก ซอด้วง ซออู้ กรับ
ลักษณะเด่น การแสดงโนรา หนังตะลุง วงรองเง็ง วงกาหลอ ใช้แสดงในโอกาสต่าง ๆ **การขับร้อง** เนื้อเพลงมักกล่าวถึงเรื่องธรรมชาติ เกี้ยวพาราสี ภาษาที่ใช้ภาษาท้องถิ่นใต้ ใช้ถ้อยเสียงห้วนสั้นๆ

★★★ ป ๘.๓/ผ ๕-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว

<u>คำชี้แจง</u>

๑. ให้แต่ละกลุ่มฝึกร้องเพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว

๒. คิดท่ารำประกอบเพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าวตามจินตนาการ ให้สัมพันธ์กับความหมายของเนื้อเพลง ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๓. ให้แต่ละกลุ่มฝึกทำท่าประกอบเพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว จากการสาธิตของครู

๔. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม จับคู่ชาย-หญิง จัดแถวเป็นรูปวงกลม ปฏิบัติท่ารำเพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ ๑
ท่ารำเพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว

อธิบายท่ารำ

“**ดนตรีท่าออก**”เดินย่ำเท้าตามจังหวะดนตรี

เนื้อเพลง“ในน้ำมีปลา”ทำมือเหมือนปลา สอยเท้า ย่อลง “ในนามีข้าว”หันมาด้านหน้าโบกมือไปด้านซ้าย เอียงซ้าย

“ในนามีข้าว”หันมาด้านหน้าโบกมือไปด้านขวา เอียงขวา “แผ่นดินของเรา”มือขวาชี้ตามจังหวะ ๓ ครั้ง แตะเท้าขวา

“นี่แสนอุดมสมบูรณ์” มืออยู่ในท่าขอ ก้าวเท้าขวา

“ราบคาบ”มือประสานที่อก ถอนเท้า แตะขวา

“ราบคาบ” ฟันมือลงที่พื้น

“ด้วยอานุภาพพ่อขุน” ไหว้ด้านขวา เท้าซ้ายแตะ

“รามคำแหงค้ำจุน” ไว้มือขวา เอียงซ้าย แตะเท้าซ้าย

“ให้ชาติไทยไพศาล” ผายมือออกข้างหัว แตะเท้าขวา

“สร้างบ้าน”ตัวนางนั่งลง ตัวพระยืนมือปลายนิ้วมือชนกัน

“แปลงเมือง”ผายมือขวาออกข้างลำตัว ก้าวเท้าขวา

“ให้เกียรติไทยลือเลื่อง” ท่าขอ ก้าวเท้าหน้า

“ไปทั่วทุกถิ่นฐาน” มือขวาชี้ ๓ ครั้งตามจังหวะ แตะเท้าขวา เอียงขวา

“จูงวัวไปค้า”กำมือหลวมๆ ระดับเอวก้าวเท้าขวา ระดับเอว เท้าเขย่งสอยเท้า

“ขี่ม้าไปขาย” มือซ้ายจีบ หักข้อมือขึ้นมือขวากำหลวมๆ

“ปวงราษฎร์ทั้งหลาย” ผายมือไปด้านข้าง ก้าวเท้าขวา

“อยู่เป็นสุข” มือทั้งสองจีบหงายที่อก ถอนเท้า

“สำราญ” ม้วนมือจีบ เป็นตั้งวงเหยียดแขนตึง แตะเท้าขวา

“สร้างทำ” กำมือขวาตีลงฝ่ามือซ้าย แตะเท้าขวา

“นาไร่” ผายมือไปด้านขวา ก้าวเท้าขวา เอียงซ้าย

“ทั่วแคว้นแดนไทย” มือขวาชี้ ๓ ครั้งตามจังหวะ แตะเท้าขวา

“เราไถ” กำมือหลวมๆระดับเอว สะดุดเท้าไปด้านข้างเอียงขวา

“เราหว่าน” กำมือขวาทำท่าหว่านข้าวแตะเท้าซ้าย

“หมากม่วงหมากขาม” มือขวาชี้ ๓ ครั้งตามจังหวะ

“หมากพร้าวหมากลาง”มือซ้ายชี้ ๓ ครั้งตามจังหวะ

“พืชผลต่างๆ” มือขวาชี้ ๓ ครั้งตามจังหวะ

“ล้วนงามตระการ”ขอ ก้าวเท้าหน้าด้านขวา

แผนภูมิเพลงที่ ๐๑
เพลงรำวงชาวบ้าน

รำวงชาวบ้าน ท่ารำที่ใช้จะไม่มีแบบแผนตายตัว แต่จะนำท่าจากรำวงมาตรฐานมาประกอบ

การรำ เช่น เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด หล่อจริงนะดารา ตามองตา เธอรำช่างน่าดู เชิญชวน ยวนย่าเหล ช่อมาลี และเพลงลา

<u>เพลงตามองตา</u>

ตามองตา สายตาก็จ้องมองกัน
รู้สึกเสียวซ่านหัวใจ หากว่ารักฉันก็ว่ารัก
หากว่าหลงฉันก็ว่าหลง ฉันคงอดโค้งเธอไม่ได้
เธอช่างงามวิไล (ซ้ำ) เหมือนดอกไม้ที่เธอถือมา

<u>เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด</u>

ใกล้เข้าไปอีกนิด ชิดชิดเข้าไปอีกหน่อย
สวรรค์น้อย ๆ อยู่ในวงฟ้อนรำ รูปหล่อเขาเชิญมาเล่น
เนื้อเย็นเขาเชิญมารำ มองมานัยน์ตาหวานฉ่ำ
มองมานัยน์ตาหวานฉ่ำ มะ มารำกับพี่นี่เอย

แผนภูมิเพลงที่ ๐๒

เพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว

(สร้อย) ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แผ่นดินของเรา นี่แสนอุดมสมบูรณ์
บ้านเมืองราบคาบ ด้วยอานุภาพพ่อขุน- รามคำแหงค้ำจุน ให้ชาติไทยไพศาล
สร้างทำนาไร่ ทั่วแคว้นแดนไทย เราไถเราหว่าน หมากม่วงหมากขาม หมากพร้าว
หมากลาง พืชผลต่าง ๆ ล้วนงามตระการ
(สร้อย) ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แผ่นดินของเรา นี่แสนอุดมสมบูรณ์
บ้านเมืองราบคาบ ด้วยอานุภาพพ่อขุน- รามคำแหงค้ำจุน ให้ชาติไทยไพศาล
สร้างบ้านแปลงเมือง ให้เกียรติไทยลือ เลื่อง ไปทั่วทุกถิ่นฐาน
จูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ปวงราษฎร์ทั้งหลาย ได้อยู่เป็นสุขสำราญ
(สร้อย) ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แผ่นดินของเรา นี่แสนอุดมสมบูรณ์
บ้านเมืองราบคาบ ด้วยอานุภาพพ่อขุน- รามคำแหงค้ำจุน ให้ชาติไทยไพศาล
สร้างทำนาไร่ ทั่วแคว้นแดนไทย เราไถเราหว่าน หมากม่วงหมากขาม หมากพร้าว
หมากลาง พืชผลต่าง ๆ ล้วนงามตระการ
(สร้อย) ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แผ่นดินของเรา นี่แสนอุดมสมบูรณ์
บ้านเมืองราบคาบ ด้วยอานุภาพพ่อขุน- รามคำแหงค้ำจุน ให้ชาติไทยไพศาล
สร้างบ้านแปลงเมือง ให้เกียรติไทยลือ เลื่อง ไปทั่วทุกถิ่นฐาน
จูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ปวงราษฎร์ทั้งหลาย ได้อยู่เป็นสุขสำราญ

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยบูรณาการการเรียนรู้ที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๓ ลีลาศิลป์ไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ถ้าบ้านของนักเรียนปลูกไผ่ไว้จำนวนมาก นักเรียนจะสร้างงานศิลปะพื้นบ้านอะไร

ก. ปั้นตุ๊กตา

ข. ทำโมบายสานปลาตะเพียน

ค. ทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่

๒. ขั้นตอนแรกของการปั้นดินน้ำมันคือข้อใด

ก. ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปตามต้องการ

ข. นวดดินน้ำมันให้เข้ากัน

ง. ปั้นเป็นรูปสี่เหลี่ยม

๓. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่ทำให้เกิดงานศิลปะในท้องถิ่น

ก. เพื่อผลิตของใช้ในครัวเรือน

ข. เพื่อผลิตสิ่งของที่ใช้ในกิจกรรมทางศาสนา

ค. เพื่อผลิตสินค้า

๔. เราสามารถพบเห็นศิลปะท้องถิ่นข้อใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ก. เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

ข. ร่มบ่อสร้าง

ค. กระเป๋าย่านลิเภา

๕. 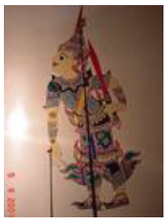 จากภาพเป็นเอกลักษณ์ของภาคใด

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคใต้

ค. ภาคอีสาน

๖. ข้อใดไม่สามารถนำมาใช้เป็นตัวกำหนดจังหวะได้

ก. ย่ำเท้า

ข. เคาะโต๊ะ

ค. วิ่งแข่ง

๗. มี ซอล โด เร จะใช้ตัวอักษรในข้อใดแทนโน้ต

ก. F A B C

ข. E G C D

ค. B A G F

๘. การทำท่าประกอบเพลงปลุกใจ ต้องทำอย่างไร

ก. กระฉับกระเฉง

ข. อ่อนช้อย

ค. เชื่องช้า

๙. ท่ารำสอดสร้อยมาลาแปลง ใช้กับเพลงรำวงข้อใด

ก. เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า

ข. เพลงงามแสงเดือน

ค. เพลงคืนเดือนหงาย

๑๐. รำวงมาตรฐาน มีต้นกำเนิดจากท้องถิ่นใด

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคใต้

หน่วยย่อยที่ ๔
ภูมิใจในงานศิลป์

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๔ ภูมิใจในงานศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. เพราะเหตุใดเราจึงควรเลือกเครื่องใช้ที่มีในท้องถิ่นของตนเอง

ก. เป็นสินค้าที่สั่งมาจากต่างประเทศ

ข. ทันสมัย สวยงาม

ค. เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

๒. ข้อใดไม่ใช่ศิลปะไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ก. บ้านทรงไทย

ข. ศาลเจ้า

ค. โต๊ะหมู่บูชา

๓. งานศิลปะท้องถิ่นในข้อใดที่มีมากในภาคใต้

ก. งานปั้นโอ่งมังกร

ข. งานแกะสลักหนังตะลุง

ค. งานแกะสลักไม้

๔. นักเรียนสามารถเรียนรู้การสร้างงานศิลปะท้องถิ่นได้จากใคร

ก. ช่างพื้นบ้านในท้องถิ่น

ข. ช่างโรงงานอุตสาหกรรม

ค. ผู้นำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ

๕. เพลงเต้นกำรำเคียวเป็นเพลงที่สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องใด

ก. สุขภาพ

ข. การท่องเที่ยว

ค. การทำงาน

๖. วงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการฟ้อนเล็บ คือข้อใด

ก. วงกลองแอว

ข. วงสะล้อซอซึง

ค. วงกลองยาว

๗. เสียงของดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือมีลักษณะอย่างไร

ก. เข้มแข็ง

ข. เชื่องช้า อ่อนหวาน

ค. สดใส ร่าเริง

๘. การแสดงพื้นเมืองข้อใด เกี่ยวข้องกับประเพณีท้องถิ่นของภาคอีสาน

ก. มโนราห์

ข. เซิ้งบั้งไฟ

ค. ฟ้อนเงี้ยว

๙. การแสดงบทบาทสมมุติให้เหมือนจริงได้ ต้องอาศัยข้อใดมากที่สุด

ก. การฝึกฝน

ข. การสังเกตและจดจำ

ค. การเลียนแบบ

๑๐. สถานการณ์โดนเศษแก้วตำเท้า ต้องแสดงอย่างไร

ก. เอามือปิดหู ส่ายหน้า

ข. ก้มตัวลง มือกุมหน้าท้อง

ค. นอนกลิ้งไปมาอย่างเจ็บปวด

ใบงานที่ ๐๑
วาดภาพงานศิลปะที่พบเห็นในชุมชน

คำชี้แจง

๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มละ ๓ คน
๒. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็นว่างานศิลปะที่มีอยู่ในชุมชนของนักเรียนมีอะไรบ้าง แล้ววาดภาพระบายสีให้สวยงาม
๓. เขียนชื่อภาพพร้อมบอกวิธีการอนุรักษ์งานศิลปะ
๔. ส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน

ชื่อกลุ่ม..... สมาชิกในกลุ่ม
๑. ชื่อ ..... ชั้น .....
๒. ชื่อ ..... ชั้น .....
๓. ชื่อ ..... ชั้น .....
โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ ๑
เรื่อง การอนุรักษ์ศิลปะท้องถิ่น

ผลงานศิลปะในท้องถิ่นของไทยถือเป็นของที่มีคุณค่า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรหวงแหนรักษาไว้ เราควรช่วยกันอนุรักษ์ศิลปะท้องถิ่นไว้ โดยอาจใช้วิธีต่าง ๆ ดังนี้

๑. ถ้ามีโอกาสที่จะเรียนรู้การทำผลงานศิลปะท้องถิ่น ควรศึกษาและเรียนรู้จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เพื่อจะได้สืบสานผลงานศิลปะของท้องถิ่นต่อไป

๒. สนับสนุนผลงานศิลปะโดยการอุดหนุนผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลงานศิลปะในท้องถิ่นตามความเหมาะสม

๓. บันทึกเกี่ยวกับผลงานศิลปะชิ้นต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อไว้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

๔. ไม่ทำลายผลงานศิลปะต่าง ๆ ในท้องถิ่น

๕. เข้าร่วมกิจกรรมแสดงผลงานศิลปะหรือกิจกรรมอนุรักษ์ผลงานศิลปะ

๖. หากพบรอยชำรุดของผลงานศิลปะให้แจ้งหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

๗. เผยแพร่ผลงานศิลปะให้เป็นที่รู้จักแก่คนท้องถิ่นอื่น ๆ

๘. เห็นคุณค่าของผลงานศิลปะในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น

ใบงานที่ ๐๑
เรื่อง เครื่องดนตรีพื้นบ้านของภาคต่าง ๆ

คำชี้แจง ให้ดูภาพแล้วแล้วนำคำตอบลงในตารางให้สัมพันธ์กัน

ทับโนรา

กลองชาตรี

ฆ้องวงเล็ก

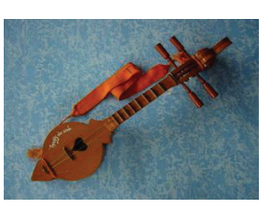

ซึง

พิณ

สะล้อ

กลองโนรา

โปงลาง

กลองแอว

แคน

เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคกลาง	เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ	เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคใต้	เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง ดนตรีพื้นบ้าน และการอนุรักษ์

คำชี้แจง ให้วาดภาพระบายสีเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่ตนเองชอบ

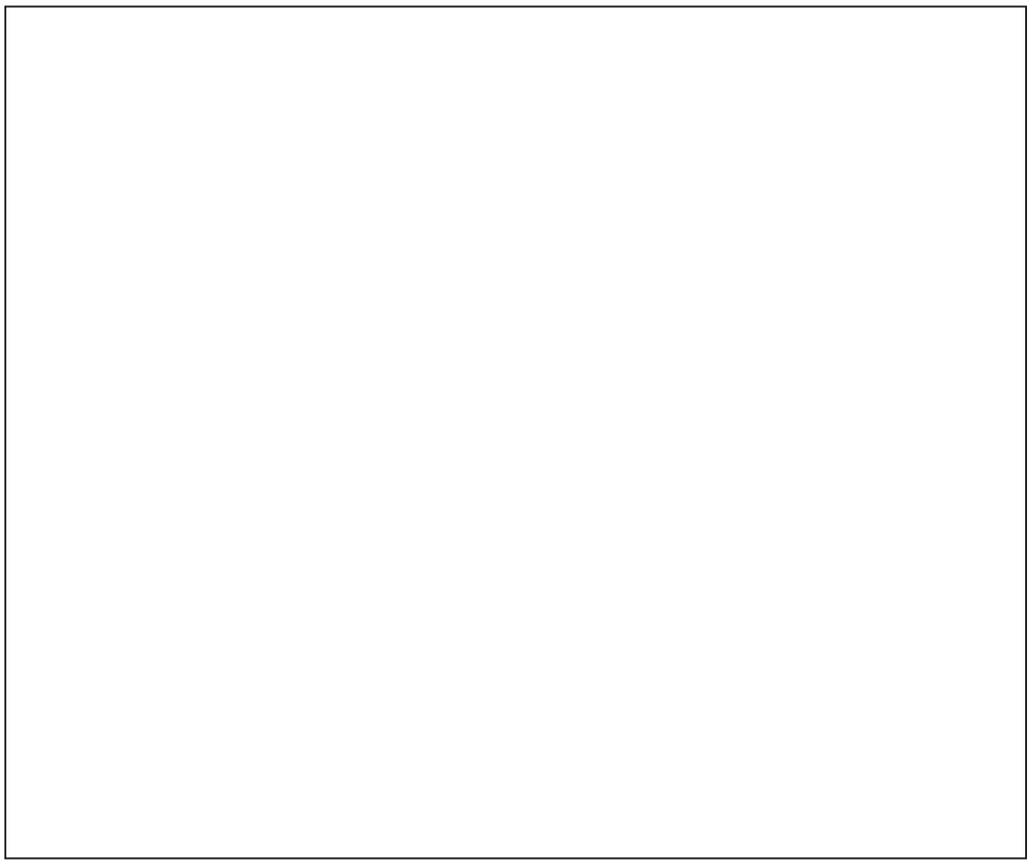

๑. เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาค .....

๒. เครื่องดนตรีประเภท.....

๓. ใช้บรรเลงเนื่องในโอกาส .....

ชื่อ .....นามสกุล.....เลขที่.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ .....โรงเรียน.....

ใบความรู้ สำหรับครู และนักเรียน ที่ ๑
เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านของภาคต่าง ๆ

๑. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โปงลาง

พิณ

แคน

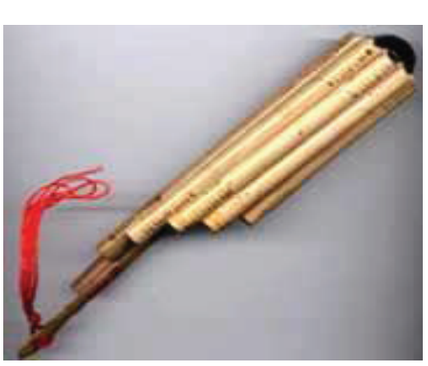

โหวด

๒. ภาคเหนือ

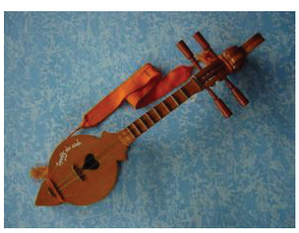

ซึง

กลองแอว

สะล้อ

กลองสะบัดชัย

๓. ภาคใต้

กลองโนราห์

กลองโทนหรือ ทับหรือ ทับโนราห

ฉิ่ง

กรับ

๔. ภาคกลาง

จะเข้

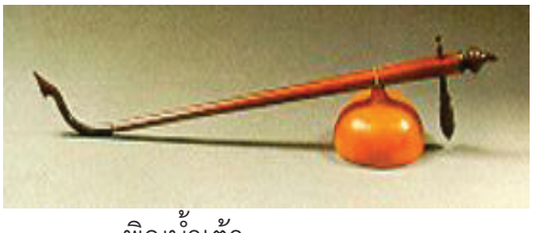

พิณน้ำเต้า

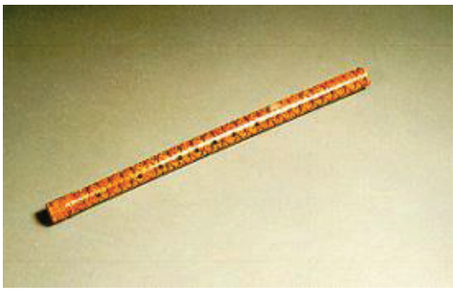

ขลุ่ยเพียงออ

ปี่นอก

ปี่ไฉน

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ฆ้องวงใหญ่มโหรี

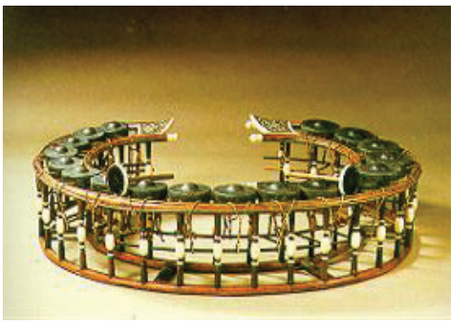

ฆ้องวงเล็กมโหรี

กลองชาตรี

ตะโพน

ฆ้องเหม่ง

ฆ้องโหม่ง

★★★ ป ๘.๔/ฝ ๓-๐๓

ใบงาน ๐๓

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ท้องถิ่น

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

๑. ให้นักเรียนบอกการแสดงนาฏศิลป์ในท้องถิ่นของนักเรียน

๒. นักเรียนหาภาพการแสดงนาฏศิลป์ในท้องถิ่น นำมาติดลงในใบงานตามตัวอย่าง

๓. ให้นักเรียนบอกคุณค่า และประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์

.....

★การแสดงในท้องถิ่นของนักเรียน คือ.....

★คุณค่า และประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ คือ.....

.....

.

ชื่อ .....ชั้น ..... เลขที่ .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

ใบงานที่ ๐๔

องค์ประกอบของการชมนาฏศิลป์ไทย

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนแต่ละคนออกแบบเครื่องแต่งกาย การไปชมการแสดงนาฏศิลป์ที่แสดงถึงการมีมารยาทที่ดี โดยวาดภาพระบายสีลงในกระดาษที่ครูแจกให้/ลงในสมุด พร้อมทั้งอธิบายภาพ ๒ - ๓ บรรทัด

๒. ให้นักเรียนร่วมกันคัดเลือกการวาดภาพการแต่งกายเพื่อไปชมการแสดงถึงการมีมารยาทที่ดีชื่นชอบ ๕ - ๖ ภาพ เพื่อจัดแสดงบนป้ายนิเทศ

ใบความรู้สำหรับนักเรียนที่ ๑
เรื่อง ประโยชน์และการเป็นผู้ชมที่ดี

ประโยชน์ของการเป็นผู้ชมที่ดี

เมื่อเราได้ชมนาฏศิลป์ไทย เช่นระบำ รำ ฟ้อน เราจะรู้สึกสนุกสนานรื่นรมย์ เพราะความงดงามของท่ารำ เครื่องแต่งกายดนตรีที่บรรเลง การแสดงนาฏศิลป์ไทยนั้นจะเป็นเรื่องราวที่ทำให้เราได้รับประโยชน์จากการชม ดังนี้

๑. ได้รับความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย

๒. ได้รับคติสอนใจ เช่นความอดทน ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร และนำคติสอนใจมาปรับใช้ในชีวิตของเราได้

๓. ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

๔. สามารถนำเรื่องราวที่ได้ชมไปเล่าให้ผู้อื่นฟังได้

การเป็นผู้ชมที่ดี

การแสดงนาฏศิลป์จะมีทั้งผู้แสดงและผู้ชม ซึ่งผู้ชมมีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์ เพราะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย ดังนั้น การชมการแสดงเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีอารมณ์ร่วมกับผู้แสดงนั้น ผู้ชมจำเป็นจะต้องรักษามารยาทในขณะชมการแสดง การปฏิบัติตนในการเป็นผู้ชมที่ดีมีดังนี้

๑. ไม่ควรส่งเสียงรบกวนผู้อื่นที่กำลังชมการแสดง

๒. ควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ให้เหมาะสมกับสถานที่

๓. ควรไปถึงก่อนการแสดงเริ่มอย่างน้อย ๑๕ นาที

๔. ปฏิบัติตนตามระเบียบของสถานที่ เช่น นั่งประจำที่ก่อนที่การแสดงจะเริ่มปรบมือให้เกียรติผู้แสดง

๕. ให้ความสนใจและมีอารมณ์ร่วมกับผู้แสดง เช่น สนุกสนานเฮฮาไปด้วย

๖. ไม่ควรลุกไปมาบ่อย ๆ เพราะจะทำความวุ่นวาย และเป็นการทำลายสมาธิ

ใบความรู้สำหรับนักเรียนที่ ๒
องค์ประกอบของการชมนาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์จะหมายรวมไปถึงการร้องรำทำเพลงดังนั้นองค์ประกอบของนาฏศิลป์ ก็จะประกอบไปด้วยการร้องการบรรเลง ดนตรีและการฟ้อนรำ ทั้งนี้เพราะการแสดงออกทางนาฏศิลป์ไทย จะต้องอาศัยบทร้องทำนองเพลงประกอบการแสดง เพราะฉะนั้นก่อนที่จะมาเป็นนาฏศิลป์ไทยได้จะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญๆดังต่อไปนี้

๑. ลีลาท่ารำ เป็นท่าทางเยื้องกรายฟ้อนรำที่อ่อนช้อยสวยงาม แสดงออกของอารมณ์สื่อความหมายชัดเจน

๒. ดนตรีประกอบ ดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมให้การแสดงสมบูรณ์และสร้างบรรยากาศ ในการแสดงให้สมจริงอีกด้วย

๓. บทร้อง ส่วนใหญ่จะเป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนแปด มีความไพเราะสละสลวย คารมคมคายและมีคติสอนใจ

๔. การแต่งกาย มีแบบอย่างเฉพาะตัว งดงามประณีต และถูกต้องตามลักษณะการแสดง

องค์ประกอบของการชมนาฏศิลป์ไทย

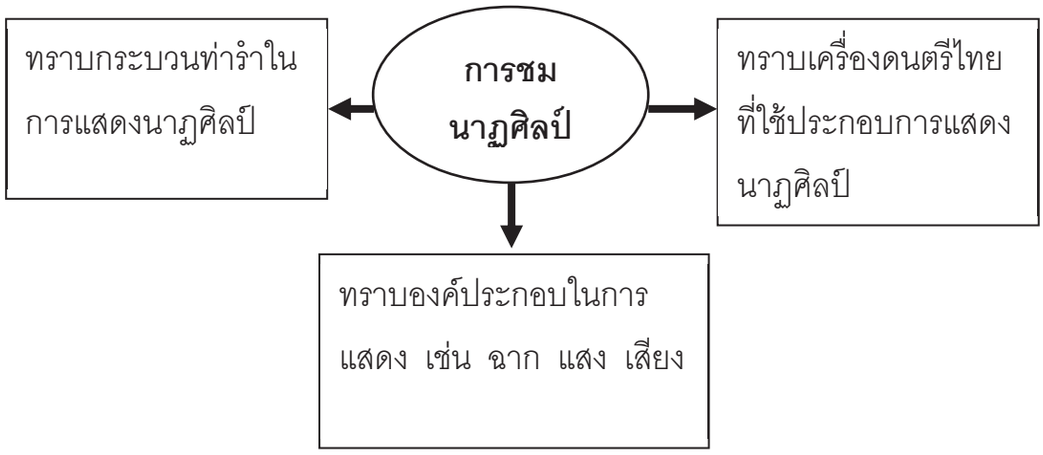

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยบูรณาการการเรียนรู้ที่ ๘ สุนทรียศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๔ ภูมิใจในงานศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. เพราะเหตุใดเราจึงควรเลือกเครื่องใช้ที่มีในท้องถิ่นของตนเอง

ก. เป็นสินค้าที่สั่งมาจากต่างประเทศ

ข. ทันสมัย สวยงาม

ค. เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

๒. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>ศิลปะไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ง. บ้านทรงไทย

จ. ศาลเจ้า

ฉ. โต๊ะหมู่บูชา

๓. งานศิลปะไทยข้อใดเป็นศิลปะท้องถิ่นของภาคใต้

ง. งานปั้นโอ่งมังกร

จ. งานแกะสลักหนังตะลุง

ฉ. งานแกะสลักไม้

๔. นักเรียนสามารถเรียนรู้การสร้างงานศิลปะท้องถิ่นได้จากใคร

ก. ช่างพื้นบ้านในท้องถิ่น

ข. ช่างโรงงานอุตสาหกรรม

ค. ผู้นำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ

๕. เพลงเต้นกำรำเคียวเป็นเพลงที่สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องใด

ก. สุขภาพ

ข. การท่องเที่ยว

ค. การทำงาน

๖. วงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการฟ้อนเล็บ คือข้อใด

ก. วงกลองแอว

ข. วงสะล้อซอซึง

ค. วงกลองยาว

๗. เสียงของดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือมีลักษณะอย่างไร

ก. เข้มแข็ง

ข. เชื่องช้า อ่อนหวาน

ค. สดใส ร่าเริง

๘. การแสดงพื้นเมืองข้อใด เกี่ยวข้องกับประเพณีท้องถิ่นของภาคอีสาน

ก. มโนราห์

ข. เซิ้งบั้งไฟ

ค. ฟ้อนเงี้ยว

๙. การแสดงบทบาทสมมุติให้เหมือนจริงได้ ต้องอาศัยข้อใดมากที่สุด

ก. การฝึกฝน

ข. การสังเกตและจดจำ

ค. การเลียนแบบ

๑๐. สถานการณ์โดนเศษแก้วตำเท้า ต้องแสดงอย่างไร

ก. เอามือปิดหู ส่ายหน้า

ข. ก้มตัวลง มือกุมหน้าท้อง

ค. นอนกลิ้งไปมาอย่างเจ็บปวด